

Päijät-Hämeen maakuntastrategia 2022-2025

Maakuntahallitus 15.11.2021 § 212

Päijät-Hämeen maakuntastrategiaa 2022–2025 on valmisteltu syksystä 2020 lähtien. Valmistelu alkoi strategisella ennakkoinnilla ja siihen liittyvillä osallistavilla osioilla. Näistä laajimpia olivat syyskuussa 2020 tehty kaikille avoin kysely ja huhtikuussa 2021 pidetty webinaari. Kevään 2021 aikana edettiin strategian painopisteisiin ja ohjelmasisältöihin. Huhtikuussa 2021 Päijät-Hämeen maakuntahallitus hyväksyi strategian painopisteiksi vetovoiman ja uudistumiskyvyn. Toukokuussa 2021 pidetään ohjelmasisältöihin keskittyvä verkkopaja. Kesän aikana luonnosteltiin maakuntastrategia sekä sen liitteet älykkään erikoistumisen strategia ja ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arviointi.

Maakuntastrategia ja sen liitteet olivat julkisesti nähtävillä 1.-31.10.2021. Alueen kunnilla, sidosryhmillä ja yleisöllä oli mahdollisuus antaa lausuntoja ja kommentteja luonnoksiin. Asiakirjat olivat nähtävillä liiton toimistossa ja liiton verkkosivuilla. Saadut lausunnot on huomioitu maakuntastrategiassa, älykkään erikoistumisen strategiassa ja ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arvioinnissa. Liitteessä on esitetty keskeiset kommentit asiakirjoista ja miten kommentit on huomioitu.

Maakuntavaltuustolle esitetään joulukuun kokouksessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) mukainen maakuntastrategia ja -ohjelma, jonka liitteenä ovat älykkään erikoistumisen strategia ja ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arviointi.

Maakuntastrategia 2022–2025 luonnoksen sisältö:

Maakuntastrategia ja -ohjelma kytkeytyy useisiin alueellisiin ohjelmiin ja strategioihin. Maakunta määrittelee itse omat strategiset tavoitteensa, mutta aluekehittämisen linjauksia, sopimuksia ja ohjelmia tehdään myös kansallisesti ja Euroopan unionissa. Maakuntastrategiassa on huomioitu muun muassa aluekehityspäätöksen sisällöt.

Strategiaa varten tehtiin kattava ennakointityö, jonka tuloksena strategisiksi painopisteiksi nousivat vetovoima ja uudistuminen. Vetovoimainen maakunta vetää asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita, jotka lisäävät maakunnan elinvoimaa, vaurautta ja hyvinvointia. Uudistuminen tarkoittaa valmiutta ennakoida muutoksia ja reagoida niihin alueen asukkaita hyödyttävällä tavalla. Vetovoimatavoite jatkaa suoraan edellisen maakuntastrategian linjaa. Uudistuminen yhdistää aiemman strategian kahta painopistettä, jalostusarvoa ja uutta kasvua. Nyt muotoiltu uudistuminen on laajempi ja kattaa periaatteessa laajasti yhteiskunnan sektorit.

Maakuntastrategiasta johdettava maakuntaohjelma seuraa strategian painopisteitä ja punoo mukaan alueen vahvuuksia ja mahdollisuuksia. Kaiken kehyksenä toimii vihreä siirtymä eli kestävä kehityksen huomioiminen. Ohjelman toimenpiteet ovat 1) vetovoimainen uusien tulijoiden maakunta, 2) pitovoimainen maakunta, 3) uudistumista vahvista TKI-toiminta ja koulutus, 4) uudistumista yhteistyöllä yrityksille, kunnille ja asukkaille ja 5) uudistuva hiilineutraali Päijät-Häme 2030. Kaikki toimenpiteet sisältävät tarkempia toimia.

Älykkään erikoistumisen strategian luonnoksen sisältö:

Maakuntastrategian yhteydessä on laadittu älykkään erikoistumisen strategia (ÄES). Älykkään erikoistumisen kärjet ovat 1) sportti, 2) ruoka ja juoma sekä 3) valmistus. Näitä kolmea kärkeä poikkileikkaa kestävyiden periaate, jossa yhdistyvät maakunnan perinteiset osaamisalueet ympäristöteknologia ja energia- ja resurssikysymykset sisältävä kiertotalous sekä muotoilu.

Sen lisäksi, että valitut kärjet ovat maakunnan aitoja vahvuuksia, niin ne täyttävät myös muut komission asettamat ÄES-kärkien vaatimukset. Päijät-Hämeessä on kärkien toimialoilla riittävästi yrityksiä, koulutusta, TKI-toimintaa ja kansainvälistymisen potentiaalia. Niiden on mahdollista nousta seuraavalle tasolle ja vastata vähähiilisuuden ja digitalisaation aiheuttamaan rakennemuutokseen. Yhtenä vaatimuksena esitetty paikallinen yhteistyö toteutuu myös: kärjet on uudelleenmääriteltä yhdessä alueen keskeisten sidosryhmien kanssa. Uudelleenmäärittelyä varten tehtiin lisäksi kattava tilastoanalyysi.

Ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arvioinnin luonnos:

Maakuntaohjelman laadinnan yhteydessä tulee tehdä maakuntaohjelmasta SOVA-lain (Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005) mukainen ympäristöarviointi. Päijät-Hämeen liitto on selvittänyt ja arvioinut maakuntaohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatinut ympäristöselostuksen.

Viranomaisten tulee tasa-arvolain (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986) mukaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Muita näkökulmia arviointiin olivat mm. yritysvaikutusten ja maaseutuvaikutusten arvioinnit.

Ympäristövaikutusten arviointiin ja ympäristöselostukseen on käytetty taustalähteenä maakuntakaavan selvityksiä ja ajankohtaisia tilannetietoja. Tietoja ovat tuottaneet yhdessä Hämeen ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton asiantuntijat.

Maakuntastrategia ja -ohjelma on ympärivaikutusten kannalta positiivinen tavoitteiltaan ja perusteluiltaan. Ohjelmalla kehitetään yhdenvertaisuutta. Taloudelliset vaikutukset voivat olla merkittäviä, jos koulutuksen ja parantuvan työllisyyden kautta alue voi houkuttaa onnistuneesti uusia asukkaita. Maaseutuun liittyvät vaikutukset on huomioitu. Käytännössä maakuntastrategian ja -ohjelman vaikutukset realisoituvat erilaisten hankkeiden ja muiden toimien kautta. Hankkeiden valinnassa ja toteutuksessa ympäristönäkökulmat ja muitakin näkökulmia arvioidaan tarkemmin.

Valmistelija Asian on valmistellut kehittämisjohtaja Riitta Nieminen, puh. 040 508 6526.

Esittelijä Maakuntajohtaja Niina Pautola-Mol

Päätösehdotus Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2022-2025 liitteineen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että pidettiin kokoustauko kello 10.12–10.17 tämän pykälän päätöksenteon jälkeen

Maakuntavaltuusto 03.12.2021 § 43
282/15.00.04/2021

Valmistelija Asian on valmistellut kehittämisjohtaja Riitta Nieminen, puh. 040 508 6526.

Esittelijä Maakuntahallitus

Päätösehdotus Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2022-2025 liitteineen.

Päätös Puheenjohtajan julistettua keskustelun alkaneeksi, teki Mira Nieminen Perussuomalaisten valtuustoryhmän puolesta seuraavan sisältöisen muutosesityksen: ” Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää seuraavia muutoksia Päijät-Hämeen maakuntastrategia 2022-2025 – kohtaan Ohjelman tarkempi määrittely (s. 9.):

1. Muutamme vuosiluvun kohdassa Uudistuva hiilineutraali Päijät-Häme 2030, vuodeksi 2035.
2. Samasta kohdasta poistetaan lauseet:
 - Vähennämme maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä ja lisäämme hiilen sidontaa
 - Vähennämme metsätalouden ja maankäytön kasvihuonekaasupäästöjä ja lisäämme hiilinieluja

Linjassaan muutetaan Älykkään erikoistumisen strategian ohjelma sekä Ympäristövaikutusten ja muiden vaikutusten arviointi - vastaamaan näitä

strategiamuutoksia.”

Arto Mielonen ja Tuomas Sorsa kannattivat esitystä.

Puheenjohtajan julistettua keskustelun asiasta päättyneeksi, hän totesi, että keskustelun kuluessa Mira Nieminen oli Arto Mielosen ja Tuomas Sorsan kannattamana tehnyt käsittelyn pohjana olevasta maakuntahallituksen esityksestä poikkeavan esityksen ja määräsi toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksen.

Äänestysesityksen mukaan ne, jotka kannattavat maakuntahallituksen esitystä, äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat Mira Niemisen tekemää esitystä, äänestävät ”ei”. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 27 ”jaa” -ääntä ja 7 ”ei” -ääntä, kaksi ääntä hylättiin (ei kuvayhteyttä äänestyksen aikana). Näin ollen puheenjohtaja totesi maakuntavaltuuston äänestyksen jälkeen päättäneen hyväksyä maakuntahallituksen pohjaehdotuksen. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.